

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 13 marta 1936
God. VII • Broj 11

BRAT DR. IVAN ORAŽEN

Povodom 15-godišnjice njegove smrti

Pre petnaest godina, dne 11 marta 1921, umro je nenadano u Ljubljani, na svom »Zelenom hribu«, brat dr. Ivan Oražen, prvi starišina ujedinjenog jugoslovenskog Sokolstva.

Sećamo se ovim petnaestgodišnjice njegove smrti, da bi počastili uspomenu i iskazali poštovanje imenu brata, koga je naš prvi sokolski sabor na Vidovdan godine 1919 u Novom Sadu postavio na čelo našega Sokolstva, kao su na tom saboru bili likvidirani predratni plemenski sokolski savezi i kada je pod vodstvom brata dra Oražena Sokolstvo zbilje svoje redove pod geslom: Jedna država, jedan narod, jedno Sokolstvo!

U doba smrti brata dra Oražena nalazili smo se u punom jeku pripravnih radova, koje je on vodio za prvi svesokolski slet Jugoslovenskog sokolskog saveza, a koji je bio određen da se održi dne 14 i 15 avgusta 1922 u Ljubljani. Tada je brat dr. Oražen bio šef zdravstvenog oteka kod pokrajinske vlade i u tome svojstvu on je dan pred svojom smrću bio otputovao u Maribor. Naveče vratio se kući i legao na počinak. Drugoga jutra našli su ga mrtva. Iako se je već duže vremena tužio, da mu srce nije zdravo, ipak je do poslednjega časa neumorno i savesno izvršavao svoje sokolske dužnosti. A kako je pak bio jako telesne konstrukcije i odavao izraz zdravog čoveka, niko nije ni verovao, da je ozbiljno bolestan; ali kada se je po Ljubljani strelovito raširila vest, da je ljubljani naš brat Ivan za uvek sklopio svoje oči, tada smo zaista poverovali onome na što se tužio. Za ovu žalosnu vest saznala je odmah i sva naša domovina. Ljubljana se tada zaodela u crninu, a i po svoj Jugoslaviji su na sokolskim domovima i društvenim prostorijama bile istaknute crne zastave u znak žalosti i boli, koja je zadesila svu našu sokolsku porodicu. Starišina brat dr. Oražen nije dočekao sleta, koji je pripravljaio. U tome ga je prehitela prerana smrt.

Brat dr. Oražen rodio se 8 februara 1869 u Kostanjevici — župa Novo Mesto — kao nezakonito dete siromašne seljačke devojke. Njegovim žilama tekla je zdrava seljačka krv. Bio je bistar i neobično odlučan, a to mu je i pomoglo da docnije svlada i materijalne teškoće, da bi se tako mogao posvetiti medicinskim naukama, koje je počeo na univerzitetu u Beču a dovršio u Gracu. Za vreme svojih univerzitetskih nauka ustrajno se je borio za svoj naučni hleb, pošteno i uspešno. U Beču mnogo se je družio sa srpskim studentima u akademskom društvu »Zora«, a bio je ujedno i pretsednik »Slovenije«, koja je imala iste društvene prostorije s hrvatskim društvom »Zvonimir«. Već tada počeo je među studentima jak idejni pokret, koji je težio za tim, da bi se misli i nazori pojedinaca stopili u jedan nacionalni osećaj jugoslovenske orijentacije. Brat Oražen se je priznao Jugoslovenom, i njemu su se pridružili i njegovi drugovi iz ostalih akademskih društava, koji su težili za širim pogledima i koji su predosećali buduću veku, u kome će zavladati neki viši nacionalizam — Jugoslovenstvo — a kada će u tom novom dobu socijalna pravda doći do svog jačeg izražaja i do pobeđe. I takav nacionalizam i takvo humano osećanje pretstavljali su idejni temelj budućeg Oraženovog života, što ga je ujedno već tada osposobljavalo da jednom postane voda ujedinjenog jugoslovenskog Sokolstva. U njegovom duševnom svetu počelo se stvarati načelo sokolskog bratstva, koje je težilo za širinom slovenskog horizonta, na čijem krajnjem dogledu se je nazirala slovenska matička Rusija; najznačajnije pak uporište za svoj duhovni pogled br. dr. Oražen nalazio je u jugoslovenskom Piemontu — u demokratskoj i junačkoj Srbiji.

Prve kliče ovakve njegove misao-nosti javile su se u njegovoj mladosti, duši već u njegovoj ranoj mladosti, kada su mu dopale u ruke srpske narodne pesme, koje je kod kuće oduševljeno čitao, skrivajući u majčinom vrtu i koje mu je tematio njegov stric, govoreći mu, da su Srbi isto što i Sloven-

ci, i da se i Srbi s Turcima ljuto i vi-teški bore »za krst časti i slobodu zlatnu«. Tako se je već u zoru svoga života, vezan samo za ljubav svoje majke i nošen zdravom i čistom krvlju njenog seljačkog roda, oduševio težnjom za nečim velikim, odlučnim, borbenim i nacionalnim što je težilo za slobodom. To mu je u godinama njegovih univerzitetskih nauka ucepilo mržnju prema hladnom i neprijateljskom Beču i ujedno mu davalo i jačalo snagu, da je mogao da stee diplomu i da se kao izvrsno obrazovan doktor medicine vrati kući. I čudna igra sud-bine htela je, da je baš stigao kući na pogreb svoje majke, koju je ljubio svom svojom sinovskom ljubavlju.

Simpatični mladi doktor stekao je ubrzo u Ljubljani opće simpatije, osobito među širokim, materijalno slabijim slojevima, koje je besplatno lečio, a sa svojim beskompromisnim jugoslovenskim nacionalizmom odvažno je stupio u redove narodnih boraca. Nacionalni protivnici neprestano su mu predbacivali taj njegov jugoslovenski nacionalizam, upozoravajući austrijske policijske vlasti, da dr. Oražen podržava stalne veze sa Srbima. To međutim brata dra Oražena nije ništa smetalo, već ga je što više u njegovim nacionalnim osećajima podgrejavalo, tako da je svojim javnim nastupom dne 8 septembra 1908 — prilikom takozvanih septembarskih događaja — privukao uza se svu nacionalnu javnost. Nacionalna borba bila je dosegla svoj vrhunac, kada je krivicom austrijske soldateske ljubljanskim ulicama potekla krv naše mlade braće Adamića i Lundra.

U onim burnim danima bio je brat dr. Oražen već starišina Slovenske sokolske zveze. Na tome položaju razvio je najživlju delatnost te je svojim plemenitim značajem privukao među svoje radine redove i velik broj druge oduševljene braće, koja su ga neustrašivo pomagala u njegovom radu i uspešno širila sokolsku misao po svoj krajini, koju danas obuhvata Dravska banovina. Iz krvi, koju je septembarskih dana nasilno prolića tudinska sila, širom tih krajeva ponikle su zdrave i smeće sokolske kliče.

Kada je godine 1912 buknuo balkanski rat, brat dr. Oražen bio je među prvim lekarima, koji su se odazvali pozivu srpskog Crvenog krsta i pohaivali u pomoć srpskoj vojsci, koja je jurnula u borbu za slobodu. Bratu dru Oraženu pridružili su se iz ljubljanskog Sokola i braća: dr. Edo Šlajmer, dr. Jernej Demšar i dr. Otmar Krajec, dalje starišina Sokolskog društva Litija brat dr. Premrou i starišina Sokolskog društva Vrhnika brat dr. Šabee. Ova braća su tada i činom posvedočila načelo sokolskog bratstva, jer srpskim junacima nisu priskočila u pomoć samo svojim lekarskim znanjem, već su im i svojom bratskom ljubavlju ublažavala boli. Svoje doživljaje, utiske i dojmove iz toga rata brat dr. Oražen opisao je u knjižici »Medu ranjenom srpskom braćom«, koja najočitiije posvedočava njegovu sokolsku svest, a koja je ujedno i dokaz njegovog plemenitog bratskog srca.

Vreme od balkanskog do svetskog rata brat dr. Oražen iskoristio je da bi jugoslovensko Sokolstvo također i formalno povezao u jednu celinu. O tome svedoče njegovi sastanci godine 1912 u Ljubljani i 1914 u Zagrebu s predstavnicima hrvatskog i srpskog Sokolstva. Ovi sastanci trebali su da dođu do svog najvećeg izražaja u manifestacijama slovenskog sokolskog bratstva na sletu godine 1913 ili 1914 u Ljubljani, ali je to bila zabranila austrijska policijska vlast, odnosno omeo ih je krvavi početak svetskog rata. Još i danas je u životu braće, koji su aktivno učestvovali u tim velikim podvizima, koji su pripravljaljali put našem narodnom i državnom jedinstvu.

Za vreme svetskog rata brat dr. Oražen bio je upravo na meti austrijskim vlastima, koje su ga proganjale iz mesta u mesto, ali mu ipak nisu mogle da naškode. Verujući tvrdo u konačnu pobeđu pravde i istine, brat dr. Oražen je, iako u stalnoj opasnosti za

svoju glavu, neprestano bodrio tisuće i tisuće svoje sokolske braće, da nisu klonuli, već da su junački izdržali do pobeđničkog završetka. Brat dr. Oražen se je tada ponosan vratio u svoju slobodnu otadžbinu i naš vidovdanski sabor godine 1919 u Novom Sadu s ljubavlju i poverenjem postavio ga je na čelo ujedinjenog jugoslovenskog Sokolstva. Ali ni pune dve godine iza toga nenadna smrt istrgala je iz jugoslovenskih sokolskih redova ovog našeg idealnog brata i milog nam prvog starostu.

Da bi pak posve izvršio svoje najplemenitije namisli i želje svoje blagotvorne duše, brat dr. Oražen je sve svoje imanje ostavio siromašnim daci-ma, u prvom redu studentima medicine nezakonitih roditelja, kako bi im olakšao put do hleba, koji će im omogućiti rad u realnom životu po njegovom geslu: Sve za narod i slobodu!

Neka ovi skromni reči posvećeni našem prvom starosti bratu dru Ivanu Oraženu budu izraz zahvalnosti i bratske ljubavi o petnaestgodišnjici njegove smrti. A našem mladom sokolskom pokolenju neka budu poticaj na nove napore u borbi za pobeđu većito živih sokolskih ideala u našem narodnom životu!

Savez Sokola Kraljevine Jugosla-vije otkrio je dne 6 avgusta 1933 na rodnoj kući pok. brata dra Oražena u Kostanjevici spomen-ploču, a na dan petnaeste obljetnice njegove smrti položio je venac na njegov grob na novom groblju u Ljubljani. Odmah posle njegove smrti bio je u Savezu osnivan fond za pomoć našem sirotnom naraštaju.

NJ. VEL. KRALJ PETAR II podario je Sokolskoj župi Ljubljana zastavu

Sokolska župa Ljubljana, kako sa-znamo, udostojena je s najvišim priznanjem. Ovih dana naime NJ. Vel. Kralj Petar II blagoizvoleo je podariti Sokolskoj župi Ljubljana zastavu, koju će župa svečano posvetiti i razviti na svom župskom sletu u Ljubljani dne 14 juna o. g., kojom će prilikom župa proslaviti svoju 25 godišnjicu. Zastavi će kumovati NJ. Vel. Kralj preko Svog izaslanika, koji će na zastavu privezati Kraljevu kumovsku traku.

Čestitka Saveza SKJ T. G. Masariku

Prigodom 86-godišnjice života Pret-sednika — Oslobođitelja T. G. Masa-rika, Savez Sokola Kraljevine Jugosla-

vije uputio je sedom jubilearcu slede-ću brzojavnu čestitku:

Pretsedniku TOMI MASARIKU
Lanji, Čekoslovačka Republika

Ocu otadžbine, poborniku sloven-ske uzajamnosti i svome sedome bratu Sokolu Savez Sokola Kraljevine Jugo-slavije najsrdačnije čestita dan rođe-nja i želi mu dug i spokojan život na čast celog Slovenstva! Na Zdar!

Zamenik starišine:
Dura Paunković

Čestitka Saveza SKJ g. dru M. Stojadinoviću, pretsedniku Kr. vlade

Povodom pokušaja atentata u Na-rodnoj skupštini na Pretsednika Kr. vlade g. dra Milana Stojadinovića, Sa-vez Sokola Kraljevine Jugoslavije upu-tio je pretsedniku vlade g. dru Stoja-dinoviću sledeću brzojavnu čestitku:

Pretsedniku Kraljevske vlade
dru M. STOJADINOVICU

Beograd

Savez Sokola Kraljevine Jugosla-vije, kao protivnik svakog nasilja u kulturnoj i političkoj borbi, osuđuje nevišeski pokušaj atentata na Vašu ličnost i raduje se Vašem sretnom spasenju.

Zamenik starišine:
Dura Paunković

Brat dr. Josip Rogić — novi ministar fizičkog vaspitanja naroda

U novoj vladi g. dra M. Stojadi-novića, obrazovanoj dne 7 o. m., re-sor Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda preuzeo je brat dr. Josip Rogić.

Brat dr. Josip Rogić rođen je 1899 g. u Svetom Jurju kod Senja. Gimnaziju je svršio u Senju i Zagre-

Sa svečanog otvorenja Sokolskog doma Kralja Aleksandra Prvog u Beogradu

S leva na desno u prvom redu: izaslanik NJ. Sv. Patrijarha g. Milivoje Petrović, zam. starišine Saveza SKJ brat D. Paunković, pretsednik Kr. vlade g. dr. M. Stojadinović i kraljevski namesnici gg. dr. R. Stanković i dr. I. Perović

ROSIJA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • BEOGRAD

bu, a pravo je studirao u Zagrebu i Pragu. Posle položenog doktorata otvorio je advokatsku kancelariju. Sada je advokat u Banatskom Karlovcu, gde je ujedno i starešina Sokolskog društva.

Kao student brat dr. Rogić je aktivno sudelovao u svim studentskim nacionalnim pokretima u Zagrebu i Pragu. Kao omladinac saradivao je u zagrebačkoj »Riječi« i drugim listovima, pišući članke o aktuelnim političko nacionalnim pitanjima. Poznat je naročito kao vrlo aktivan i predan nacionalni i sokolski radnik.

Ministru bratu dru Rogiću iskreno i bratski čestitamo na visokom poverenju koje mu je ukazano njegovim imenovanjem za šefa resora, koje ima da vodi brigu o fizičkom vaspitanju našeg naroda, čemu sve kulturne države danas posvećuju najsvetliju pažnju, svesne, da je to vaspitanje osnova na kojoj ima da počiva odbranena snaga jednog naroda. Zelim stoga bratu ministru najljepši uspeh u tom velikom i odgovornom radu, koji se kod nas nalazi tek u prvim počecima jednog planskog i organizovanog izvođenja od strane same države.

Izjava novog ministra za fizičko vaspitanje naroda brata dr. Rogića

Ministar za fizičko vaspitanje naroda br. dr. Josip Rogić dao je štampi sledeću svoju prvu izjavu:

»Pitanja resora kome se nalazim na čelu, a koja se između ostalih, također važnih, mogu smatrati najaktuelnijim, daju se uglavnom izložiti ovako:

U prvom redu treba pristupiti reviziji Uredbe o obaveznom telesnom vaspitanju. Dosadašnja praksa pokazala je, da je ta revizija potrebna. Izgradnja reprezentativnog sportskog stadi-

ona u Beogradu, kao prestonice zemlje, neophodno je potrebna. Kao aktuelno pitanje ostaje također ubrzanje radova na osnivanju Visoke škole za telesno vaspitanje; pošto je potreban stručan kadar za stručno vaspitanje omladine, a taj kadar je kod nas veoma malobrojan.

Najvažnije pitanje kome treba posvetiti svu pažnju ostaje naše vaspitanje omladine kojoj treba omogućiti da iznese neokrnjeno čovečansko i nacionalno osećanje iz današnjeg haosa raznih trenutnih i zavodljivih ideja i da se osposobi za zadatke koji je očekuju u radu na podizanju i čuvanju nacionalnih i kulturnih tekovina našeg naroda.

U vezi s time treba pojačati rad na podizanju sokolskih domova, naročito po selima, kao i pomaganja sokolskih — seljačkih četa po selima, jer je ova akcija inače dala do sada veoma dobre rezultate.

Što se tiče našeg učestvovanja na Olimpijadi u Berlinu, treba poradi na tome da naša reprezentacija, kako sportska tako i sokolska, bude što jača, kako bi mogli što bolje da predstavimo stanje našeg sporta na Olimpijadi koja će svakako biti prava smotra sportskih snaga u svetu.

Državne takse za sportske priredbe prevelike su i država bi trebala da ove takse ukine ili bar smanji.

Budžetske mogućnosti resora Ministarstva za fizičko vaspitanje su više nego skromne, s obzirom na ciljeve koji imaju da se sprovedu, jer je sportsko vaspitanje najbolji način za podizanje nacionalnog i kulturnog života jednog naroda. Poznati su u tom pogledu uspehi na strani kao i izuzetna pažnja i sredstva koja se ukazuju u pojedinim zemljama na podizanju fizičkog vaspitanja. Do sad je kod nas ta ideja prilično stacionirana a velika je dobit sokolski pokret, koji treba naročito pomagati i širiti.

kolskem tisku, poročanju u sokolske in sokolstvu naklonjene časopise.

Lutkovni referent br. Lojze Kováč je poročal o lutkarstvu, ki se lepo razvija. Zupa ima 7 odrov, ki so vprizorili 42 predstav.

Dramski referent br. Pero Škerlj je poročal, da obstoja v župi 30 sokolskih gledaliških odrov, ki so vprizorili 189 gledaliških predstav in to predvsem iz domačega repertoarja.

Nato se je razpravljalo o glavnih točki dnevnega reda — o resoluciji zbora društva, načelnikov in sklepanje o načelnem stališču sokolskih prosvetnih organov do nalog sokolske vzgoje.

Po sprejetju poročil je bila volitev novega predsednika in članov ZPO, ter je bil ponovno soglasno izvoljen za predsednika br. Janez Poharec z dosedanjimi člani ZPO. Končno je bil z zbora poslan pismen pozdrav predsedniku SPO br. dr. Belajčiću, na kar je br. predsednik ob 13. zaključil lepo uspelo sokolsko zborovanje.

J. H.

SKUPŠČINA Sokolske župe Ljubljana

Uprava Sokolske župe Ljubljana sklicuje za nedelju, dne 22. marca redno letno župno glavno skupščino, ki prične točno ob devetih dopoldne v mali dvorani sokolskega doma na Taboru. Poleg poročil župnih funkcionarjev je na dnevnem redu razgovor o župnem zletu 14. junija t. l., ki na njem razvije župa svoj novi prapor, dar Nj. Vel. Kralja Petra II. Ker bodo na dnevnem redu tudi važna načelna vprašanja, naj smatra vsaka edinica za svojo sokolsko dolžnost, da bo na skupščini zastopana po svojih delegatih. Delegati naj se poslužijo nedeljskih povratnih kart.

Vse eventualne predloge je predložiti župni upravi najkasneje do 15. t. m. — Zdravo!

Župna uprava.

GLAVNA SKUPŠČINA Sokolske župe Varaždin

V godišnja skupština Sokolske župe Varaždin održaće se u nedelju dne 22. marta 1936 g. u 11 sati pre podne u sokolani društva Varaždin s ovim dnevnim redom:

- 1) Izbor dvojice članova za overovljenje zapisnika;
- 2) Pozdrav starešine;
- 3) Izveštaji uprave župe i revizora;
- 4) Podnašanje predloga o visini župskih doprinosa i godišnjeg proračuna;
- 5) Priredbe u župi;
- 6) Izbor uprave župe, revizora i članova suda časti;
- 7) Eventualija.

Pozivaju se sva društva i čete da neizostavno pošalju na skupštinu svoje delegate. Pravo glasa imaju na skupštini, uz članove uprave župe i delegati društava i četa, ako su te jedinice udovoljile svim obavezama prema župi.

Eventualne predloge valja poslati upravi župe tri dana pre skupštine.

Uprava župe.

Zbor načelnika i načelnica društava i četa Sokolske župe Varaždin

Zbor načelnika i načelnica društava i četa Sokolske župe Varaždin održaće se 22. marta 1936 g. u 9 sati pre podne u sokolani društva Varaždin. Sva društva i čete imaju bezuslovno izaslati na taj zbor braću načelnike i sestre načelnice.

Eventualni predlozi imaju se do- staviti načelništvu župe 3 dana pre zbora.

Načelništvo župe.

Sokolska radio-predavanja

Radio stanice Beograd — Zagreb — Ljubljana

Sledeća sokolska radio-predavanja održavaju se:

dne 19. marta predaje br. Josip Bačić, Sušak, o temi: »Sokolska organizacija i njeni propisi II«;

dne 26. marta predaje br. Miloš Stanojević, Petrograd, o temi: »Sokolska gesla«;

dne 2. aprila predaje br. Bogoljub Krejčik, Beograd, o temi: »Prvi počeci telesnog vaspitanja«;

dne 5. aprila predaje br. dr. Blagoje Marković, Užice, o temi: »Progres čoveka i čovečanstva kao ideal Sokolstva« (popodnevno).

Godišnje skupštine naših jedinica

Glavna skupština Sokola u Čakovcu

Glavna godišnja skupština je održana 23. II 1936. Društveni starešina pozdravio je prisutnog izaslanika bratske župe kao i ostalu braću, koja su se odazvala pozivu glavne god. skupštine. Posle toga pročitao je poslanicu Saveza potstarosta br. Iskra. Uzima reč br. starosta i najpre govori o gradnji Sokolskog doma u Čakovcu. Do sada je utrošeno oko 300.000 Din. Da se delo privede kraju potrebna bi bila svota od još 300.000 Din. Najveću smetnju u gradnji doma čini zaleđena suma sokolskog novca u svrhu gradnje doma i Prvoj hrvatskoj štedionici i to u iznosu od 172.000. Uz dom ču se urediti letnje vežbalište. U pogledu izvršenja radova povedena je akcija, kojom će se doći do sume od 150.000 do 200.000 Din. Kako prilike stoje dom će biti izgrađen do konca ove godine. Zatim su izabrana dva člana za overovljenje skupštinskog zapisnika.

Prešlo se na izveštaj tajnika, blagajnika, prosvetara, načelnika, statističara, gospodara i nadzornog odbora. Tajnik br. Hinko Erler iznosi, da je bilo oko 500 akata, koji su svi rešeni. S ove strane je naročito akcentiran rad na selu, te ovo društvo ima na svom području 19 jedinica, koje su sve aktivne. Od društva priredaba najviše otkaču čajanke, iz čijeg su se dohotka namaknula sredstva za putovanje siromašnih članova vežbača. Priredjen je jedan prednjački tečaj. Društvo je radilo i na podizanju socijalnog fonda.

Iz izveštaja brata blagajnika vidi se sledeće: ukupni promet je 70.486,25 Din. Od toga je primita 42.282 Din, a izdata 28.204,25 Din. Gotovog novca ostalo je iz 1935 godine 14.018,71 Din, od kojega se nalazi u Prvoj hrvatskoj 9.604,50 Din. Od priredaba je društvo imalo čistih 4.228,50 Din, dok je na članarini ubralo 19.351 dinar.

Posle izveštaja funkcionera govorio je župski izaslanik br. Rubinić.

Nato je izabrana ova uprava: starešina br. Blažić Albin, i zamenik br. Jovanović Nemanja, i zamenik br. Maceković Matija, prosvetar br. Brun Julije, načelnik br. Kerec Julije, i zamenik br. Krnjol Emil, i zamenik br. Putica Ivan, tajnik br. Hinko Erler, blagajnik br. Krist Ivan, statističar br. Krznarić Viktor, gospodar br. Rob Andrija, lekar br. Perić Blaž i Ružić Stanka. — Odbornici: Borojević Boško, Hrebak Ignac, Knežević Slavica, Kolar Josip, Kučuš Tihomil, Poropat Duro. Sud časti: predsednik: Dušan Temerinac, njegov zamenik: Hrnčević Josip; članovi: Šćedrov Georgije, Domin Teodor i Černe Ćiril.

Godišnja skupština Sokolske čete Dragodo

Dne 1. marta o. g. održana je godišnja skupština Sokolske čete Dragodo, na kojoj su prisustvovali kao delegati Sokolskog društva Ljubovija-braća Počić, starosta, Popović, tajnik, Motić, načelnik i Srećković, blagajnik. Na skupštini je posle pročitavanja izveštaja dosadašnjih funkcionera jednoglasno dato poverenje staroj upravi.

Posle ovoga pomenuta braća delegati izvršili su osnivanje Sokolske čete u opštini Carinskoj, gde se upisalo oko 40 članova na čelu s vrednim Sokolima dr. Golubovićem i učiteljem Vragolijem. U izgledu je osnivanje četa još u nekim opštinama.

Glavna skupština Sokolskog društva Borovo

U nedelju 9. februara održalo je Sokolsko društvo Borovo svoju IV redovnu godišnju skupštinu.

Skupštinu je otvorio starešina društva brat Toma Maksimović, koji u svome govoru pozdravlja prisutne, a u prvome redu izaslanika bratske župe Osijek brata Vujčića. U kratkim crtama iznosi rad društva u prošloj godini i izražava svoju zahvalnost svoj braći i sestrama, koji su svojim marljivim radom doprineli mnogo našem društvu. Posle toga pročitana je savezna poslanica.

Iz tajničkog i načelničkog izveštaja vidi se, da je rešen 231 akt, održanih sednica uprave 8, svečanih sednica 1 i 1 komemorativna. Društvo je s lepim brojem članstva uzelo učešća na sledećim priredbama: 19. V poklonstveni pohod na Oplenac u sklopu SŽ Osijek, 26. V sudelovanje na javnoj vežbi S. d. Pože, 9. V sudelovanje na proslavi i osvećenju društvene zastave S. d. Osijek, 10. VI utakmica u odbojci sa S. d. Vukovar, 16. VI okružno natecanje u Vukovaru, 29. VI utakmica u odbojci sa S. d. Matica - Osijek, 30. VI sudelovanje na javnoj vežbi u Sotinju, 10. do 14. VIII sudelovanje na sletu u Sofiji sa 19. čl. i 7. članica, 21. VII utakmica u odbojci u Vukovaru, 27. VII župsko natecanje u plivanju u Osijeku, 18. VIII okružno natecanje u plivanju u Opa-

tovcu, 1. IX okružno lakoatletsko natecanje u Borovu, 22. IX župsko lakoatletsko natecanje u Osijeku.

Iz blagajničkog izveštaja se vidi, da je stanje blagajne ovakvo: saldo 1. I 1935 Din 5.631,45, prihodi u 1935 Din 79.257,25, svega Din 84.888,70, izdaci u 1935 Din 78.520,75. Saldo gotovine 31. XII 1935 Din 6.367,95.

Sem toga društvo ima fond za gradnju sokolskog doma u gotovini u visini od 53.971 Din.

Prema izveštaju statističara brojno je stanje članstva ovakvo: članova vežbača je bilo u 1935 g. 369, članova vežbača svih kategorija 116, svega 485 članova. Prosvetni je rad bio zadovoljavajući. Društvo ima sprave u vrednosti od 22.257 Din te svoju glazbu.

Po pročitanim izveštajima društvenih činika uzeto je reč delegat župe, brat Vujčić, koji je izrazio svoje zadovoljstvo na uspešnom radu društva u prošloj godini i želeo društvu u nastupajućoj godini još većeg uspeha. Nato je brat starešina Toma Maksimović zaključio skupštinu.

Godišnja skupština Sokolskog društva Kotoriba

U nedelju 23. februara 1936 godine održana je glavna skupština Sokolskog društva Kotoriba. Odziv članstva bio je dobar. Izaslanik bratske župe Varaždin bio je br. Ivo Skarpa.

Skupštinu je otvorio starešina br. D. Čizmešija upućujući na prvom mestu tople sokolske pozdrave Kralju Sokolu Petru II. Zatim je pozdravio brata izaslanika župe i svu prisutnu braću i sestre.

Brat Holub Josip pročitao je saveznu poslanicu, a zatim su sledili izveštaji funkcionera, koji su prikazali potpuni i stvarni rad u prošloj godini.

Zadatak Sokolskog društva Kotoriba je veoma važan, jer se društvo nalazi uz samu severnu granicu u blizini suseda, koji je naš neprijatelj i na čijem su se teritoriju vežbali ubojice našeg najvećeg Sokola Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Članstvo Sokolskog društva Kotoriba svesno je velikog zadatka i ne odstupa od ideologije Kralja Mučenika, pa i uz cenu svojih života.

Posle izveštaja funkcionera data je razrešnica staroj upravi i prešlo se na biranje nove uprave. Biranje je izvršeno aklamacijom i tajnim glasanjem, jer bivši odbor nije htio postaviti određenu kandidatsku listu, nego je odlučio, da za većinu funkcija postavi trojni predlog. Takovim predlogom bivšeg upravnog odbora bilo je članstvo veoma zadovoljno. Izabran je sledeći upravni odbor: starešina br. Čizmešija Đuro, zam. star. br. Piskač Antun, tajnik br. Đokić Milutin, načelnik br. Barulek Tomo, zam. načelnika br. Bendečković Josip, načelnica sestra Karabaić Jelisa, prosvetar br. Davidović Nikola; blagajnik br. Holub Josip, gospodar br. Placko Ignac, statističar s. Farkaš Margita. — Članovi uprave braća: Radmanić Franjo, Skorjanc Ljudevit, Sever Mirko, Horvatić Karol. — Revizijski odbor braća: Globočnik Lovro, Cetin Matija i Čučković Đuro. — Sud časti braća: Čizmešija Đuro, Barulek Tomo, dr. Vranić Mirko, Marić Dimitrije i sestra Prpić Filipina.

Posle izbora nove uprave br. Ivo Skarpa čestitao je novoj upravi i tom prilikom održao vrlo lep i stvaran govor ističući potrebu da Sokolstvo bude onaj faktor, koji će u narodu širiti ljubav, bratstvo, jednakost, slobodu i odgajati čvrste narodne karaktere. — Starešina br. Čizmešija Đuro zahvaljuje br. Škarpu na lepom govoru i prisutnoj braći i sestrama na poverenju pozivajući ih da kliknu Nj. Vel. Kralju i Kraljevskom domu, Jugoslaviji i Sokolstvu, što svi oduševljeno prihvatiše.

Skupština je završena u najvećem redu, a protekla je u bratskoj sokolskoj slozi i ljubavi.

Glavna skupština Sokola u Lovreču

Dne 23. februara održalo je naše Sokolsko društvo svoju godišnju skupštinu.

Nakon primljenih referata pojedinih društvenih funkcionera data je razrešnica staroj upravi.

S malim izmenama izabrana je stara uprava i to: starešina Nosal Hugo, potstarošina Bošnjak Mate, tajnik Petrićević Luka, zam. tajnika Ribčić Ivan, načelnik Bošnjak Ante, zam. načelnika Bobetić Jozo, blagajnik Olujčić Petar, zam. blagajnika Nandić Mihovil, prosvetar Tudor Luka, zam. prosvetara Bošnjak Marjan, statističar Sušnjak Andrija, zam. statističara Bošnjak Ante, zam. revizora: Olujčić Franjo i Bošnjak Ivan. Odbornici: Samija Nikola, Bošnjak Ivan Kekić, Olujčić Jovan, zam. zam. Mustapić Toma, član Ante i Jurišić Petar. Nadalje je zaključeno da se društvo pretvori u četv. Skupština je završena s pevanjem Hej, Sloveni! i poklicima prvom uzvišenom starešini Kralju Petru II.

Pulovanje na olimpijske igre u Berlin Obaveštenje za sokolske učesnike

Da bi se omogućilo i ostaloj sokolskoj braći i sestrama da prisustvuju ovogodišnjim olimpijskim igrama u Berlinu, na kojima će, kako je poznato, nastupiti i naši sokolski vežbači i vežbačice, i to u danima od 11 do 14. avgusta donosimo, sledeće obaveštenje:

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije stupio je u vezu s društvom »Putnik«, koje će aranžirati posebni sokolski voz do Berlina i natrag. Ovaj sokolski voz poći će iz Zagreba, a do Zagreba putovaće se iz pojeđinih naših mesta na taj način, što će svaki kupiti celu kartu s kojom će imati pravo na besplatan povratak, ali samo uz potvrdu da je doletio zaista bio na olimpijskim igrama.

Ovaj sokolski poseban voz poći će iz Zagreba dne 8. avgusta u 8 časova ujutro, a stiže u Berlin u 9.6 časova naveče.

Boravak u Berlinu određen je do 16. avgusta naveče, kada se u 21 čas polazi iz Berlina i stiže u Zagreb dne 17. avgusta u 21 čas.

Smer putovanja za Berlin predviđen je ovako: Zagreb - Maribor - Grac - Linc - Prag - Berlin, a povratak iz Berlina preko Minhena - Salzburga - Jesenica - Ljubljane u Zagreb.

Cena ovoga puta od Zagreba do Berlina i natrag iznosi 1245 Din, u koji je iznos uračunata i zajednička nastanba s doručkom, kao i prevoz od stanice do nastanbe i pri povratku od nastanbe do stanice.

Zborovanje društvenih i četnih prosvetarjev Sokolske župe Ljubljana

Župni prosvetni odbor župe Ljubljana je sklicao u nedelju 1. t. m. u mali dvorani na Taboru sejo zbora društvenih i četnih prosvetarjev.

Zbor je otvorio predsednik ZPO brat Janez Pohare, ki je po uvodnih formalnostih iskreno pozdravil vse navzoče.

K besedi se je nato prijavil zastopnik župne uprave podstarosta br. inž. Beve, ki je izročil pozdrave župne uprave in med drugim poudaril, da mora biti tehnično in prosvetno delo u sokolskih edinicah harmonično in skladno.

Predsednik ZPO br. Pohare je nato podal kratko in izčrpno poročilo o delu ZPO-a u preteklem letu. ZPO je organiziral radio-predavanja, ki jih je bilo od januarja do maja 1935 — 16, skusaš pa bo ta predavanja obnoviti tudi v letošnji sezoni.

Tajnica sestra Ivanka Pečanova je poročala o administrativnem delovanju ZPO, ki je štel 12 članov in je bilo delo razdeljeno na posamezne referate.

Glasični referent br. Ferdo Juvane je u svojem govoru najprej omenil važnost petja in glase u sokolskih društvih, ki je zlasti potrebna u sokolski telovadnici.

Izčrpno in pregledno statistiko sokolskega prosvetnega udejstvovanja je podala statističarka sestra Katica Macanić - Fellacherjeva. Uvodoma je omenila, naj edinicu sestavljajo točna mesečna statistična poročila, ki se morajo ujemati z letnimi poročili. V župi raznovrstnih predavanj (med temi nad 200 sokolskih) pred 21.000 poslušalci, nagovorov pred vrsto 893 pred 8500 poslušalci, raznih društvenih prireditelj 172, debatnih večerov 170, gledaliških predstav 189, lutkovnih iger 40, kinopredstav 425, koncertov 8, zabavnih večerov 44, akademij 44, svečanih proslav 166, sokolskih razstav 8 in po učnih izletov 98. Lastne knjižnice ima 39 društva in 18 čet, ki imaju skupno 5807 sokolskih in 16.514 zabavno - po učnih knjig. Javne čitalnice ima 18 društva in 4 čete. V edinicah župe je 14 pevskih zborov, 30 gledaliških odsekov, 6 mladinskih odsekov, 10 godbenih odsekov, 7 lutkovnih odrov, 21 socijalni odsek in 6 sokolskih kinov. — Skupno so imeli prosvetni odbori 158 sej in 14 okružnih prosvetnih konferenc.

Župni tiskovni referent in novinar br. Janez Horvat je poročal nato o sokolskem tisku, poročanju u sokolske in sokolstvu naklonjene časopise.

KRONIKA

Otkriće spomenika Osmanu Dikiću. U nedelju 8 o. m. otkriven je u Mostaru uz ogromno učešće naroda, zastupnika Nj. Vel. Kralja, Kr. vlade, Narodne skupštine i Senata te nacionalnih udruženja spomenik-turbe pokojnom pesniku i nacionalnom borcu Osmanu Dikiću. U ovu grobnicu prenešen je i kovčeg sa zemnim ostacima idealnog i kulturnog radnika, koji je prvi među muslimanima tadanje Bosne i Hercegovine uvideo potrebu reformi i u političko-kulturnim shvatanjima i u socijalno-ekonomskim prilikama muslimana. U početku svoje političke borbe on je ušao u prve redove onih, koji su se borili za versko-prosvetnu autonomiju pravoslavnih i muslimana. S malebrojnim pristalicama osnovao je kasnije list »Samouprava«, u kojem je započeo odlučnu borbu protiv reakcionarnih begova-feudalaca. Da prosvetli i muslimanske mase, koje su bile odgojene u duhu ovisnosti od tih begova, prelazi na kulturno-prosvetni rad stupajući u redove Gajreta, gde postaje skoro jedan od najuticajnijih voditelja. Svoj književni rad otpočeo je još kao gimnazijalac u časopisu Zora. Poznate su i dve njegove drame »Muhadžiri« i »Zlatija«. Umro je u martu 1912 godine još veoma mlad i pun nacrta za budućnost.

100-godišnjica rođenja Josipa Stritara. Pre sto godina rodio se u selu Podsmreka kod Velikih Lašča nestor slovenačkih književnika, profesor Josip Stritar, koji je sa svojim kritikama i esejima imao velik uticaj na razvoj slovenačke književnosti, kojoj je i sam dao niz odličnih dela. Nakon svršenja osnovne škole u Laščama, polazio je gimnaziju u Ljubljani, gde je bio pitomac Alojzianuma. Nakon mature upisao se je na filozofski fakultet u Beču, gde je studirao klasičnu filologiju. Već tada je odlično poznavao ne samo nemačku i domaću literaturu, nego i francusku, englesku i italijansku. Nakon svršenih studija bio je nekoliko vreme domaći učitelj u plemićkim porodicama, s kojima je proputovao skoro čitavu Evropu. Godine 1873 postao je suplent, a dve godine kasnije profesor u Beču, gde je služio sve do svog penzionisanja 1901 godine. U otadžbinu vratio se nekoliko meseci pre svoje smrti i naselio se u Rogasnoj Slatini, gde je 25 novembra 1923 i umro. S literarnim radom počeo je već u četvrtom razredu gimnazije napisavši nekoliko vrlo dobrih pesama u list »Danica«, kasnije je napisao 4 soneta u »Zgodnju Danicu«, nato je 12 godina prestao s literarnim radom; tek 1866 ponovno ga oduševila za književnost mladi Jurčić. Napisao je za knjigu »Klasje z domačega polja« krasnu studiju o Prešernu. Osnovao je i prvu slovenačku literarno-beletrističku reviju »Zvon«, izdao 7 knjiga svojih spisa, u kojima su izašla sva njegova dela. Od njegovih romana valja spomenuti »Zorin«, »Gospod Mirodolski«. Bio je i odličan kritičar.

Radovan Košutić, sedamdesetogodišnjak. Ovih dana navršio je sedamdesetu godinu svog života univ. profesor dr. Radovan Košutić, ugledni profesor za zapadne i istočne slovenske jezike na beogradskom univerzitetu. Jubilarac je poznat kao odličan poznavatelj ruske i poljske književnosti. Njegovo prvo veće delo iz njegove struke bila je rasprava »Kritika i književnost« (1893). Godine 1898 napisao je gramatiku poljskog jezika, kojoj je 1901 sledila zbirka primeraka iz poljske literature. Profesor Košutić izdao je i opširnu rusku gramatiku. Jubilarac uživa i među stranim slavistima velik ugled. Odgojio je niz odličnih mladih slavista.

Osamdesetogodišnjica Ferda Sajdl. Dne 10 o. m. proslavio je osamdesetu godinu života profesor Ferdinand Sajdl, nestor slovenačkih prirodoslovaca i geografa. Sajdl se je rodio u No-

ELEKTROMECHANIK, AUTOMONTER I SOFER

dobar Soko, 23 godine, zdrav, traži primereno nameštenje bilo kod pojedinca ili kakvog preduzeća. Obratiti se na

Hugo Poljanski
Sokolsko društvo Lukavac
(Drinska banovina)

vom Mestu. Još i sada radi naučno. Prošle godine izišla je u »Geografskom vestniku« njegova opširna studija o dinarsko-gorskom fenu. Osnovnu školu i gimnaziju svršio je u svom rodnom mestu, a prirodoslovne nauke u Gracu. Od godine 1887 do 1915 služio je na realci u Gorici, a od svog penzionisanja živi stalno u Novom Mestu. On je prvi od slovenačkih naravnika počeo sistematski da proučava geologiju, seizmologiju i klimatologiju slovenačkih pokrajina; bavio se je i botanikom. O bilju naših Alpa napisao je naše najbolje delo u toj grani. Njegovo najveće i najznačajnije delo je monografija »Kamniške ali Savinjske Alpe«.

Razne kulturne vesti. U Ljubljani tiho i skromno slavio je 11 o. m. svojju sedamdesetogodišnjicu poznati slovenački kipar prof. Alojzije Repič. Sam je počeo kao obični stolarski radnik, ali ga je njegov talenat doveo do umetničke kariere. Studirao je u Beču kod profesora Helmera; godine 1905 postao je profesorom na Obrtnoj školi u Ljubljani, gde je radio punih 26 godina.

U Olomucu slavio je sedamdesetogodišnjicu svog života nadbiskup dr. Leopold Prečan, koji je svojim raspravama i velehradskim kongresom zainteresovao čitavu katoličku crkvu za kult sv. Cirila i Metodija te za zблиženje s istočnom crkvom.

Češkoslovačka i nemačka javnost sećaju se ovih dana 150-godišnjice smrti Františkova Bende, čuvenog češkog virtuozu i koncertnog majstora kraljevskog orkestra pruskog kralja Friderika II. Bio je i poznat komponista.

Ovih dana slavi sedamdesetogodišnjicu svog života Johan Straus, poznati komponista i dirigent, član poznate porodice muzičara i komponista Strausa. Jubilarac je unuk čuvenog »kralja valcera« Johana Strausa.

Naši pokojnici

† Brat Hamza Fejlić,

prosvetar Sokol. društva Čapljina

Dana 26 februara o. g. umro je nakon teške bolesti prosvetar Sokolskog društva Čapljina br. Hamza Fejlić. Sahranjen je prisustvovala pored mostarskog građanstva i veliki broj njegovih prijatelja iz Čapljine, a pored ostalih govornika, s njime su se oprostile ispred Sokolske župe Mostar br. Bruno Marčić, zam. žup. starešina i ispred društva Čapljina br. Dimitrije Šotra, starešina društva.

Smrt je pokosila mlad bujan život, pun volje i oduševljenja za rad. Brat Hamza bio je i kao učitelj i javni radnik agilan i od svakoga voljen. Uvek pun optimizma, zaista nije prezaao od truda i rada, te je i u Sokolskom društvu Čapljina uspešno delovao. Zato će članstvo i uprava sačuvati trajno njegovu uspomenu.

Slava br. Hamzi Fejliću! D. Š.

MALE VESTI IZ NAŠIH JEDINICA

BEDNJA. — Svečanost sokolske dece i naraštaja. 23 februara održala su sokolska deca i naraštaj sokolsku svečanost sa sledećim programom: 1) Sokoličica recitovala je pesmu »Zima bez snijega«. 2) Dečji zbor sokolske dece pevao je dvoglasno narodnu »Lijepo ti je rano uraniti...«. 3) Dva naraštaja prikazala su Zmaj Jovinu pesmu »Ciganin hvali svoga konja«. 4) Dečji zbor pevao je dvoglasno narodnu »Što se sija tamo dolje?...«. 5) Sokoličica recitovala pesmu »Tri muhe«. 6) Sokoličica recitovali pesmicu »Zagorac svojoj kravičici«. 7) Sokoličica recitovala dve istarske pesmice: »Moj sin« i »Izgubljena pipa« (u čakavštini). 8) Šestogodišnji sin br. dr. Španića recitovao pesmu »Volovi moji« od seljaka Stuparića. Kao zadnju tačku naraštajci su prikazali igrokaz »Škola rada«. Iza toga svirao je tamburaški zbor.

MANDALINA. — Prosvetni i tehnički rad. Starešina ovog društva održao je u februaru dva predavanja: o sv. Savi i biskupu Štrosmajeru. Oba su predavanja uspešna. Prisutno je bilo brojno članstvo. Novi tajnik br. I. Kramarić radi na osnivanju pozorišta lutaka. TO imao je par sednica i raspravljao o vežbanju, koje je otežano radi nestašice zgodnih prostorija. Redovito će se vežbati od 2 marta i zato je uređen raspored.

Radi gradnje doma društvo je provelo najveću štednju. Zbog toga, kao i zbog nestašice zgodne dvorane, nije ove godine priredilo nikakvu zabavu, niti ples.

MOKRIN. — Pokladna priredba. Na poklade 23 febr. prikazao je pozorišni otsek našeg društva dva komada i to »Svinju« od B. Nušića i »Žensku republiku« od Jurjevskog. Članovi pozorišnog oteka izveli su oboj komada dosta dobro i publika je iste nagradila zaslužnim aplauzom. Posle pretstave održana je igranka, na kojoj je prvi put svirao društveni tamburaški zbor. Poseta je bila dosta dobra iako je u mestu bilo više priredbi.

SLAV. POZEGA. — Pokladna priredba. U subotu 22 febr. priredio je prednjački zbor našeg Sokolskog društva vrlo uspešno pokladno veče.

Diletantska sekcija priprema komad »Rodaka iz Varšave«, koji će biti prikazivan tokom meseca marta.

Sav ovogodišnji rad Sokolskog društva upravljen je u smeru što jačeg materijalnog uspeha obzirom na pretstojeću gradnju Sokolskog spomen doma Viteškog Kralja Ujedinitelja. Do sada je osigurano toliko da se zgrada može podići pod krov, a to već znači mnogo.

STARI GRAD. — Štrosmajerova proslava. 9 februara davalo je naše Sokolsko društvo svečanu akademiju sa

sledećim programom: 1) J. J. Štrosmajer — predavanje. 2) Proljeće — ž. deca. 3) Kuhari — m. i ž. deca. 4) Vežbe sjekirama. 5) Proste vežbe i skupine — m. naraštaj. 6) »Junak« od A. M. — dekl. 7) Iz bratskog zagrljaja — ž. deca. 8) Zabice — ž. deca. 9) Zdravo, Kralju! od J. Matešića — dekl. 10) Pozdrav Kralju — članice. 11) Kolo — ž. naraštaj. 12) Tri veslača od J. Posleka — dekl. 13) Zimska igra — m. i ž. deca.

Predavanje o Štrosmajeru održao je brat D. Matusić. Akademija je potpuno uspešna. Posle akademije bio je ples.

STARI GRAD. — Sokolski ples. Dne 22 febr. održalo je Sokolsko društvo u lepo iskićenim prostorijama Jugosl. čitaonice i sokolane svoj ples. Uveče su prisneli braća i sestre iz Jel-

se i Vrbanja te prijatelji iz obližnjih sela. Poseta je bila vrlo dobra.

Sokolska lutrija također je veoma dobro uspešna. Moralni i materijalni uspeh plesa u svakom pogledu je bio odličan.

ST. LOVRENC NA DOLENJSKEM. — Delo v društvu. Naše marljivo društvo se vsestransko prav uspešno uveljavlja. Omembe je vredno delovanje dramskega oteka, ki je že tekom dveh mesecev tega leta odigral dvoje veseloiger: Maksla in tokrat »Trije vaški svetniki«. Ves igralski kader je izključno iz kmečkih vrst. Igrri sta uspešni še zato, ker jih je br. režiser primerno prestavil na krajevna tla in so igralci govorili v domačem narječju. — Publike je bilo pri vseh predstavah poln šolski razred, samih kmečkih ljudi.

4944-03
79:
4844-24
99:
4625-80
99:
0375-19
99:
4645-12
99:
4645-12
99:
2695-16

Rata

Oglašite u „Sokolskom glasniku“!

IZRADJUJEM po propisu sve vrste sokolskih zastava, kao i sve vezove sa zlatom i svilom. Prodajem zlato za vez.

NIKOLA IVKOVIĆ
NOVI SAD 45-5

Učiteljska tiskarna

registrovana
zadruga z.o.z.
Ljubljana
Franciškanska 6

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige v enobarbnem in večbarbnem tisku. Brošure in knjige v malih in največjih nakladah. — Casopise, proračune, vabila, jedilna lista, plakate. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. — Šolski zvezki za osnovne, meštanske in srednje šole. Risarke, dnevniki, beležnice in lepopisnice.

Narčila sprejema tudi
podružnica knjigarne v Mariboru
polata barovinske hranilnice

Izdeluje diazo-amoniak-papir »JASNIT«, za kopiranje načrtov, ki je edini 100% domači izdelek te vrste v državi